

АДАПТИВНА ЕКСПЕРТИЗА У БАЗОВІЙ ФАРМАЦЕВТИЧНІЙ ОСВІТІ

Васильченко В.С., Криськів О.С.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

Vickywonder00@gmail.com

У швидко мінливому та дедалі складнішому ландшафті охорони здоров'я викладачі закладів вищої освіти (ЗВО) нерідко стикаються з проблемами перевантаження навчальних програм підготовки майбутніх фахівців, зокрема і фармацевтів. Адаптивний досвід забезпечує концептуальну основу для використання викладачами під час розробки навчальних заходів, які можуть підтримати здобувачів вищої освіти на шляху до того, щоб стати кваліфікованими фармацевтами, які можуть не тільки ефективно виконувати професійні завдання, а й творчо вирішувати нові та непередбачувані проблеми, які часто виникають у фармацевтичній практиці.

Фармацевтична освіта може заохочувати розвиток процедурних і концептуальних знань і скеровувати студентів-фармацевтів на шлях успіху при переході на складніші та неоднозначніші ролі в системі охорони здоров'я.

Метою роботи було дослідження фармацевтичної освіти через призму когнітивної психології та виділити когнітивну інтеграцію, як стратегію навчання.

У дослідженні проведено огляд інформації та аналіз щодо даної теми з використанням баз наукової літератури Google Scholar, PubMed тощо.

Адаптивна експертиза забезпечує концептуальну основу для розвитку експертів, які можуть як ефективно виконувати професійні завдання, так і творчо вирішувати нові та важкопередбачувані проблеми. Адаптивна експертиза – це модель досвіду, що розвивається. Вона особливо важлива для викладачів, які навчають фармацевтів, які працюватимуть у середовищах, де регулярно виникають складність і новизна. Адаптивна експертиза може бути потенційним розв'язанням цих проблем, оскільки вона наголошує як на ефективному управлінні рутинними, повсякденними проблемами (рутинна експертиза), так і на створенні рішень для нових проблем, які важко передбачити (адаптивна експертиза).

Попри те, що викладачі цінують і пропагують інтегративне навчання як мету своїх освітніх програм, воно не впроваджується послідовно в більшості ЗВО, зокрема і фармацевтичного профілю. Розробка програм, які намагаються інтегрувати фундаментальні та клінічні науки, є звичайним явищем у багатьох ЗВО системи охорони здоров'я, при цьому інтеграцією під час індивідуального навчання часто нехтують.

З точки зору адаптивної експертизи, інтеграція клінічної та фундаментальної науки є корисною тоді, коли вона відбувається на індивідуальному навчальному занятті. Когнітивна інтеграція вимагає, щоб навчальний досвід чітко пов'язував «що» з «чому», а окремі навчальні заняття повинні бути ретельно побудовані, щоб підкреслити конкретні зв'язки між фундаментальними та клінічними науками. Іншими словами, здобувачам вищої освіти необхідно пояснити та висвітлити чіткі механізми, що має сприяти розвитку експертного клінічного міркування.

Когнітивна інтеграція вимагає, щоб навчальні матеріали (презентації, посібники) і навчальний досвід (дискусії в аудиторії, симуляційне навчання, підсумки) чітко пов'язували клінічні ознаки та симптоми з базовими принципами науки. Інтеграція має допомогти зрозуміти, чому ліки мають певний ефект, і заохочувати розумову модель із високим ступенем зв'язку як основу, на якій можна будувати нові знання. Педагоги мають свідомо обирати фундаментальні наукові теми, на які впливають як дослідники фундаментальної науки, так і клініцисти, і наголошувати на походженні, складі, меті, механізмах, взаємодії та наслідках. Нещодавні дослідження показали, що інтеграція може вийти за рамки фундаментальної науки й включити поведінкові та соціологічні науки для покращення подальшого вивчення нових пов'язаних концепцій.

Когнітивна інтеграція фундаментальних і клінічних наук є ресурсомісткою, але важливою для прийняття клінічних рішень у професійній фармацевтичній практиці, оскільки вона сприяє виявленню, діагностичній точності та вирішенню складних випадків. Педагоги можуть розробляти

навчальний досвід на основі принципів когнітивної інтеграції, що дозволяє здобувачам вищої освіти ефективно опановувати основні знання та навички, а також готує їх до майбутнього навчання, яке вимагатиметься сценаріями, що виходять за рамки формального навчання.

Отже, стратегія навчання, як когнітивна інтеграція, яка використовується під час переддипломної підготовки фармацевтів, може сприяти розвитку як процедурних, так і концептуальних знань і краще підготувати наших здобувачів вищої освіти до майбутньої практичної діяльності. Цю стратегію можна використовувати в індивідуальних навчальних заняттях; однак, щоб допомогти учасникам пристосуватися до адаптивної компетенції, потрібні викладачі, які володіють цією «спільною мовою», і які мають на меті адаптивну експертизу. Такий підхід спочатку може бути складними та більш трудомісткими, тому важливо допомогти здобувачам вищої освіти подолати короточасну невизначеність через те, що їм не відразу повідомляють правильну відповідь. Стратегія є прямим контрастом до «розкажи і попрактикуйся», де правильна відповідь дається поряд із проблемою, яка може здатися своєчасною, але може сприяти поверхневим і непов'язаним шматочкам знань.

На додаток до використання цих навчальних стратегій, викладачі також мають зосередитися на підходах до оцінювання, які вимірюють не лише набуття та застосування знань, але й «підготовку до майбутнього навчання». Важливість освітнього навчання та підходів до оцінювання, які описані в літературі з когнітивної та педагогічної психології, є надзвичайно важливими, оскільки фармацевтичні заклади готують наших здобувачів вищої освіти до тривалого навчання та надання фармацевтичної допомоги суспільству в постійно мінливих умовах, зокрема під час воєнного стану.